

PRIRODNI RESURSI I KULTURNO-ISTORIJSKA BAŠTINA PLANINE OŠTRELJ U FUNKCIJI RAZVOJA TURIZMA

NATURAL RESOURCES AND CULTURAL-HISTORICAL HER- ITAGE OF MOUNTAIN OŠTRELJ AS A FUNCTION IN DEVELOP- MENT OF TOURISM

Senada Mehdić, Općina Bosanski Petrovac
Lejla Dacić, Fakultet za menadžment Travnik

SAŽETAK:

Općina Bosanski Petrovac, a samim tim i planinski prevoj Oštrelj su veoma bogati prirodnim resursima i kulturno-historijskom baštinom, što će zadovoljiti klijente u smislu pružanja kvalitetne usluge kroz funkciju razvoja planinskog turizma.

Turističke posjete i boravak na Oštrelju treba da omoguće ljudima poboljšanje zdravstvenog stanja, da zadovolje rekreativne potrebe i da obilaskom kulturno-historijskih spomenika i krajolika edukuju posjetitelje, prezentirajući sve znamenitosti i ljepote ovog kraja, kako bi upotpunili svoj boravak i sa zadovoljstvom se ponovo vraćali u naš kraj.

Cilj ovog rada je da prikaže mogućnosti razvoja turizma na ovom području kroz cjelogodišnji program raznovrsnih turističkih ponuda, a sve u svrhu zadovoljavanja potreba klijenata.

Ključne riječi: turizam, Oštrelj, prirodni resursi, kulturno-historijska baština

Key words: tourism, Oštrelj, natural resources, cultural-historical heritage

ABSTRACT

The municipality Bosanski Petrovac, and therefore the mountain notch Oštrelj are very rich in natural resources and cultural-historical heritage that will satisfy customers in terms of providing high quality services through the development of mountain tourism function.

Tourist visits and stay on Oštrelj should enable people to improve their health condition and satisfy the recreational needs and by visiting cultural and historical monuments and landscapes educate visitors and manifest all the sights and beauty of this region, so

they would complete their stay and be happy and willing to be back again in our region.

The aim of this paper is to present the possibilities of tourism development in this area through a yearlong program of various tourist activities, all for customer satisfaction.

1. UVOD

Planinski prevoj Oštrelj nalazi se na nadmorskoj visini od 1.033 metra, između planina Osječenica i Klekovača. Pored prelijepih četinarskih šuma sa čistom okolinom, preko Oštrelja neprekidno struje svježe vazdušne mase. Obraslost pretežno četinarskom šumom i zanimljiva konfiguracija zemljišta, čine ovo mjesto posebno prijatnim. Zahvaljujući nadmorskoj visini i lokaciji na kojoj se prelamaju mediteranska i kopnena klima, Oštrelj je od davnina poznato atraktivno mjesto za razvoj izletničkog i zimskog turizma. Susret mediteranske i kontinentalne klime u kombinaciji sa velikom nadmorskom visinom daje mu karakteristike vazdušne banje. On je omiljeno izletište Petrovčana, ali i svih putnika koji prolaze ovim krajem na putu za Hrvatsku i more.

Oštrelj ima i bogato kulturno i historijsko naslijeđe. Za vrijeme vladavine turske imperije, ovdje je prolazio put koji je spajao Bosnu i Dalmaciju. U Šekovcu pod Oštreljom, bila je karaula, pa je ovaj prostor bio poprište hajdučkih borbi.

Do I svjetskog rata izgrađeno je naselje sa oko 300 stanovnika. Na 3-4 radilišta radilo je oko 500 radnika. Izgrađena je željeznička stanica, pruga za teretni i putnički saobraćaj Prijedor - Lička Kaldrma, te šumske željezničke komunikacije. Zatim sjedište direkcije šuma "Šipad", škola, pošta, žandarmerija, stovarište oblovine, ugljana. Nakon rata vlast je preuzela Kraljevina SHS, a eksploataciju šume

nastavlja austrijsko preduzeće "Štambajz". Izgrađen je dom kulture - sokolski dom.

Zbog strateškog položaja, Oštrej je u II svjetskom ratu bio poprište borbi. Na slobodnoj teritoriji, saobraćao je partizanski voz (Proleterka), poznatiji kao Titov voz, koji je kasnije pretvoren u kulturno istorijski spomenik.

Preko Oštreja je vodio najkraći put Zagreb - Split, što je uz šumska radilišta pogodovalo razvoju ugostiteljstva. Hotelsko turističko ugostiteljsko preduzeće "Oštrejski vis", osnovano je 1908. godine u vlasništvu porodice Prpa, pa i danas postoji devastirani objekat "Gostiona teta Kova".

Izneseni podaci govore o potencijalima koje ima ovo područje i mogućnost za iskorištavanja istih u svrhu razvoja kvalitetne turističke ponude tokom cijele godine.

"Oštrej je planina koje nema na daleko. Ko god ima priliku da posjeti Oštrej, neka to uradi, neće se pokajati. Pored zelenila, svježeg zraka, obilne vegetacije tu su i skijaške staze za ljubitelje skijanja." Tako o Oštreju govore oni koji su ga posjetili.

2. PROGRAMSKI SADRŽAJI

Planina Oštrej, kao i planinski prevoj Oštrej pripadaju općini Bosanski Petrovac. Nalaze se u sjevero-istočnom dijelu Bosane i Hercegovine, u tzv. Bosanskoj Krajini. Planinski prevoj Oštrej udaljen je od općine 13 km, na polovini puta između Bosanskog Petrovca i Drvara. Nalazi se na nadmorskoj visini od 1.033 metra.

2.1. Zimski planinski centar

Zahvaljujući izvrsnoj lokaciji i dobrom položaju, Oštrej je postao jedan od prvih postolimpijskih zimsko-planinskih centara Bosne i Hercegovine. Nakon sarajevske olimpijade 1984. godine, na Oštreju je izgrađeno skijalište sa pratećim objektima.

Danas, postojeći sadržaji "Zimsko planinskog centra Oštrej" obuhvataju urđene ski-staze sa ski-liftom, odnosno žičarom, prostorije u kojim se može iznajmiti oprema i motel u gdje se može okrijepiti i ugrijati nakon upotpunjenog dana. Centar raspolaže sa više skijaških staza: rekreativnom dužine 715 m, sportskom dužine 630 m, 15 metarskom skakaonicom, sanjkaškom stazom.

Pored toga na Oštreju se svake godine organizuje škola skijanja u kojoj rade stručna i kvalifikovana lica.

2.2. Vazдушna banja

Nadmorska visina i stogodišnje četinarske šume daju ovom području sva obilježja vazdušne banje, a nama mogućnost da iskoristimo te pogodnosti. Izgradnjom hotela, kojim bi se povećali smještajni kapaciteti i angažiranjem specijaliziranih liječnika, ovo područje može da zaživi i kao liječilište. U ovom slučaju bi se svim turistima i posjetiteljima moglo omogućiti da spoje ugodno sa korisnim.

2.3. Planinarenje

Na planinama općine Bosanski Petrovac, pa samim tim i na Oštreju, postoje planinarske staze od kojih je veliki broj obilježen. Bogata i raznovrsna flora i fauna ovog kraja i zanimljiva konfiguracija zemljišta, čine ovo mjesto posebno prijatnim. Organiziranje tura i pohoda na ovom području, zajedno sa iskusnim članovima planinarskog društva, svakom posjetitelju i avanturisti približice se bogatstva ovog kraja.

Kao što je naprijed navedeno, ovaj kraj ima jako raznovrsnu floru i faunu. Od biljnog svijeta, veliki je broj endemskih i ugroženih vrsta, od kojih vrijedi posebno istaći runolist. Organiziranje izleta u vrijeme cvjetanja ove biljne vrste, daje mogućnost turistima da posjete rijetka područja gdje ova biljka uspijeva.

2.4. Biciklizam

Pored obilježenih planinarskih staza, na ovim područjima postoji i značajan broj biciklističkih staza. U saradnji sa klubom ekstremnih sportova organiziraju se vožnje sa iskusnim biciklistima koji poznaju ovaj kraj i staze.

2.5. Lovni turizam

Od životinjskih vrsta na ovom području najviše su zastupljeni vuk, lisica, medvjed, tetrijeb, zec. Uz pomoć "Lovačkog udruženja" radi se na organiziranju lova na ove životinje i razvoju lovnog turizma, koji je veoma zastupljen u Bosanskom Petrovcu, a i šire.

2.6. Kulturno-historijska baština

Osvrćući se na prošlost i historiju ovog kraja zna se da ovo područje ima bogato kulturno historijsko naslijeđe. Kompozicija voza iz Drugog svjetskog rata na Oštreju, u kojem je Vrhovni štab NOB-a u toku 1942. godine boravio 105 dana, je "Proleterka". Pokrenuta je peticija da se nekadašnji partizanski voz "Proleterka", u narodu poznat kao "Titov voz", proglaši nacionalnim spomenikom pod zaštitom države, kao izuzetno vrijedan historijski eksponat. Inspirirani

nedavno obnovljenom uskotračnom prugom na Šargan planini, u Željeznicama su izradili prvi plan turistima zanimljivih dionica koje bi se mogle obnoviti i ući u jedinstvenu ponudu naše zemlje, među njima je i ova naša. Obnavljanjem "Sokolskog doma" i uskotračne pruge koja je vodila od Knina do Prijedora, mogli bi zaista predstaviti ovo područje na veoma specifičan način. Tako bi se na najbolji način promovirala turistička ponuda ovoga kraja.

3. MJERLJIVI POKAZATELJI ZADOVOLJSTVA

U cilju poboljšanja turizma na ovom području i kompletne turističke ponude područja Oštrelja, treba prije svega napraviti akcijski plan koji bi se sprovodio u pravcu stvaranja uslova za konstantan rast turističke ponude i njenog kvaliteta. U planiranoj ponudi posebnu pažnju treba posvetiti kvalitetu usluga baziranu na duži vremenski period. Kvalitet pružanja usluga treba da bude u centru pažnje i da se konstantno radi na njenom usavršavanju. Usavršavanje treba usmjeriti na kvalitet usluga i kvalitet ponuda.

Realizacijom i unaprjeđenjem navedenih programskih sadržaja očekuje se veći broj turista. Provođenjem anketa tokom cijele godine, mogu se pratiti potrebe klijenata. Analizom postojećih anketa moći će se raditi na unaprjeđenju, korekcijama i dopunjavanju ponude, a sve u svrhu pružanja što potpunijih sadržaja. Analizom brojnog stanja korisnika zimske i ljetne ponude, imaćemo uvid u povećanje ili smanjenje turističkih posjeta, što je direktno povezano sa kvalitetom usluge i ponude.

Pored svega ovog, najbolji pokazatelj zadovoljstva korisnika usluga na ljepotici-Oštrelju jeste kad ponovo dođu da posjete ove krajeve a to se nerijetko događa ovdje jer ko jednom posjeti Oštrelj on mu se ponovno vraća.

4. MARKETING

Propaganda zdravog načina života, ishrane, aktivnog odmora, povratka prirodi, kretanje i življenje u prirodnom okruženju, predstavlja osnovno polazište u razvoju planinskog turizma. Uz navedene sadržaje potrebno je informiranje o historiji i kulturnom naslijeđu ovog kraja, da bi se potencijalni i prisutni gosti zainteresirali i na najbolji način upotpunili svoj boravak.

Na području općine Bosanski Petrovac urađena je

turistička signalizacija na kojoj je obilježeno područje Oštrelja i postavljeni putokazi.

Potrebno je izraditi plan zanimljivih dionica koje bi se mogle obnoviti i ući u jedinstvenu ponudu naše zemlje, a na kojem bi između ostalih bila i uskotračna pruga na Oštrelju koja je nekad spajala Dalmaciju i Bosnu, tj. išla od Knina do Prijedora.

Za kompletnu medijsku promociju potrebno je također, izraditi ekonomsko-turistički vodič, web-prezentaciju, brošure i letke, koji bi približili ljudima širom svijeta ljepote ovog kraja.

Centri planinskog turizma kroz marketing, moraju biti svuda prisutni, da se nameću potencijalnim korisnicima koji preferiraju zdrav način života.

ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada je da se prikažu mogućnost prirodnih ljepota planinskog prevoja Oštrelj u razvoju turizma ovog područja, a isto tako i bogatu kulturno-historijsku baštinu.

Ovim radom želim svim ljubiteljima prirode i bogate istorije, a i onim drugim, toplo preporučiti da posjete naš kraj, da dožive i osjete sve naprijed navedeno. Jer rijetka su mjesta gdje imamo privilegiju "ne razmišljati", a mi vam to nudimo.

LITERATURA

- Dušan, K. "Petrovac u podnožju Grmeča, Klekovače i Osječenice", Novi Sad, 2006. god.
- www.grmec.com;
- www.bosanski-petrovac.com.ba;
- www.skijanje.co.yu;
- www.wikipedia.org;
- www.capital.ba;
- www.glassrpske.com;
- www.slobodnajugoslavija.com/forum;
- www.skyscrapercity.com;

